

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vsa leta 8 g. — k.
pol leta 4 „ — „
četrt „ 2 „ 20 „

Po pošti:
za vsa leta 10 g. — k.
pol leta 5 „ — „
četrt „ 2 „ 60 „

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat
5 „ „ „ 2krat.
4 „ „ „ 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Propad ustavovercev.

Dva dni je vihral v dunajski lesenjači parlamentni boj, dva dni so pokale federalistične gostostrelke in ustavoverne bombe napolnene smrdljivcem, pa kakor slednje obupnim upornikom v Parizu niso koristile, tako je tudi na Dunaji zadnji dan tega boja nazdravil že dolgo in željno pričakovano zmago nad ustavoverci.

S 77. glasovi proti 67 (25 poslancev se seje namreč ni udeležilo) se je sklenilo, ka se bo posvetovalo in sklepalo o državnem proračunu, ka se dovolijo ministrstvu sredstva, katerih mu treba.

Še predno se je začela seja o državnem proračunu, je bilo jasno, da je stranka ustavovernežev vsled odgovora krone na adresu demoralizirana, bralo se je to v najodločnejših listih te stranke, in ko so se pozneje začeli kazati omahljivci, ko sta Thomschitz in Gross, jemaje sedanjio politično sapo v poštev, po njej plašče obrnila in položila svoje mandate, ko je Lasser s svojo gardo prišel „Concentration nach rückwärts“, ko se je celo pl. Plener izneveril svojim dosedanjim ustavnim vinskim bratom ni bilo več dvomiti, da se bliža ustavoverni humbug zasluženemu koncu. Da je pa ta konec zaslužen, temu nihče ne bo ugovarjal, komur je mari, da pride pravica na krmilo.

Če bi bilo kaj pripravno, obuditi v človeku še večje zaničevanje ustavovercev, kakoršno že ima, bile so zadnje debate. Stare tolikokrat premlete fraze o koristi ustave, o potrebi, da se nosi nemška kultura proti izhodu, vmes pa cinična oholost in sebičnost, zdihljeji, da je njih nemško čustvo žaljeno, to je jedro ustavovernih govorov. „Federacija bi bila poguba Avstriji“, je rekel Giskra, in da to sam veruje je tudi mogoče, kajti on si želi nazaj le tiste zlate čase, ko je bil še minister, ko je svoboda Giskra - Herbstovih idej polnila zapore, ko so policije imele osnovane tovarne, v katerih so se kovali politični zločinci, ko se je morala v rešitev ustave prelivati kri lastnih državljanov in ko mu je visoka služba ministra akoravno vsigdar ne posebno pravičnimi sredstvi polnila žepe milijoni in mustavila palače.

Taki izrazi pri Giskri sploh niso novi, pa ž njimi razen svojih privržencev še nikogar prepričal ni, ker jih ni dokazal, dokazal je do sedaj edino le svojo nespretnost kot minister, v kateri lastnosti je Avstrijo pripeljal do pogibelji. na katero se pa še vedno nekako slastno ozira, češ, kako velik gospod je že bil. Nekako otročje bahanje pa kaže Giskra s tem, ko se sklicuje na to, da je bil grof Hohenwart dva leta „pod njim“ in da je bil „dober uradnik“. Temi besedami se bje Giskra sam v obraz, ker menda sam prevede, kako ga je ta „dober uradnik“ kot državnik ugual v kozji rog.

Med drugimi ustavovernimi govorniki naj omenimo še Skene-ta, kateri v svojem govoru tudi ni mogel zamolčati, česa mu srce polno, in trdil, ka bode federacija vničila in podkopala zanesljivost armade, ktera mu je pa le zbog tega tako na srce prirastla, ker je gosp. Skene liferant sukna i. t. d. za vojake, kar vsakako nese nekoliko grošev na leto in kar bi utegnilo priti v druge roke. To je povod Skenetovi skrbi za armado. In tako se vleče skozi vse govore ustavovernih poslancev „rudeča nit“ sebičnosti, nadvladanja in oholosti, zadej v primerni „perspective“ pa pruske čelade v volčji obleki diplomatov. Vsa ustavoverna burka je le služila vedoma ali nevedoma pruskim namenom, katerim bi bilo najugodnejše, da se prepreči toliko potrebna sprava med avstrijskimi narodi.

Prvi korak k tej je storjen, začel se je konec ustavoverstva in ž njim menda doba, da ne bodo več samo nemci privilegiran rod, ampak vsi narodi avstrijski enako, da bode vladala ravnopravnost, da ne bo le na papirji, nego da se bo vteločila.

Grofu Hohenwartu pa, ki se je nenadno kakor meteor prikazal na političnem nebu avstrijskem, gre zasluga, ka je z nenavadno bistroumnostjo djal ustavovno zalego ob moč in da se mu posreči vpeljati skoro federacijo in tako spokojiti razne narode, ga bo zgodovina imenovala mej prvimi državniki, nadéla mu ime rešitelja Avstrije.

Iz državnega zbora.

Iz debate o potrditvi državnega proračuna priobčujemo izmed družih govor glavnega govornika za odborovo sporočilo, namreč dra. Smolke, kateri v začetku svojega govora omeni, da se pri volitvi glavnega govornika poslanci Kübeck, Lasser in Poche niso hoteli udeležiti, da tedaj on tudi v njih imenu ne bode govoril.

„Pred vsim moram spomniti, da so skoro vsi govorniki z one strani zbornice povdarjali kot monstréno nenavadnost, da bi se vlada podpirala, akoravno z večino zbornice v soglasji ni. Ne le denes, tudi pri adresni debati in pri vprašanji zarad privolitve rekrutov se je to kot glavni razlog povdarjalo. Kdo, gospoda moja, pa bode dvomil, da je za razvitek ustavnih razmer, sploh za produktivno parlamentarno delovanje jako ugodno, ako je vlada v soglasji s poslanci? Ako se pa reč tako strmoglavi, da mora v tem slučaju država na kraj brezdna, potem vsakako dvomim o primernosti te opombe in jo vrnem v potrebne meje.

Pogledite si, gospoda moja, prusko državo. Na Pruskem so že deset let najhujši boji med vlado in poslanci, skoro nikdar ni med njimi soglasja. Ti boji, ki so se preostriili v spore in krize, so se bili na vseh poljih ustavnega življenja, glede ustavnega in svobodnega vprašanja, ko je šlo za kolikost državljanskih pravic in ravno tako zarad vojskine organizacije. In vendar je ta država dosegla tako ogromne vspehe, da si njena vlada ni bila nikdar v soglasji s poslanci. (Prav dobro! na desni.)

Pa vrnimo se, gospoda moja, k svojim avstrijskim razmeram. Vse parlamentarne vlade s početka parlamentarne dobe, so bile sprva vsigdar v soglasji s poslanci, ker so se izmed njih volile. Kedar je prestalo soglasje, je vlada odstopila in volila se je druga izmed večine v zbornici in tako naprej, pa vedno brez vspeha. Ravno predzadnja vlada, ki je bila v najsrečnejem položaji, kajti podpirala jo je velika večina v zbornici, javno mnenje in časnikarstvo, ravno ta vlada ima najžalostnejše vspehe za se. (Prav dobro! na desni.) Ko se tedaj vlado izmed večine v zbornici niso skazale, sklenila je krona, poprijeti se v reanici nenavnega uredstva voliti vlado izmed manjine v zbornici. Pa tudi to ni pomagalo. Kaj je tedaj preostalo kroni družega nego poskusiti z ministerstvom tako zvanih nepoznatih veličin (unbekannter Grössen), kateri priimek se je nadél gospodom ministrom. (Dobro! na desni.) In glej, reč se jame sukati na boljšo stran, ker se že kaže kristalizacija okolo ministerstva, ktera je bode podpirala. Kajti nemci in druge narodnosti so sklenili, podpirati to ministerstvo.

Skoro vsi govorniki z one strani zbornice so pov-

darjali nedotakljivost krone in svojo lojalnost. Nu, res bi ne bilo treba toliko besed, da se zagotovi načelo nedotakljivosti krone, ker se to itak po sebi razume. Pa bojazljivost, s katero so si prizadevali izrazovati svojo lojalnost za krono, napravila mi je vtis, kakor bi gospodje vedeli, da nimajo ravno vernih poslušalcev.

V argumentaciji, ktera je rabila gospodom, se ne najde najmanjše trohice lojalnosti. Jaz za svojo osebo se držim konstitucionalne oblike, ka se mora tudi nasprotniškim odkritim izrekom verovati, tedaj ne sumničim o lojalnosti ktero so častiti gospodje predgovorniki zagotavljali; pa če se hoče, da poslušalci ne mislijo kaj nasprotnega, kar, da se poslužim plagjata, ne spada pod cenzuro predsednikovega zvončka, se mora govoriti o lojalnosti, kakor o reči, ki se po sebi razume, navajati se morajo tehtnejši razlogi nego se je storilo. (Dobro! na desni.) To dokazovanje ima v sebi marsikak sofizem in pridržek in bi utegnilo zadnjič omenjeno gotovo društvo, ki je v tej struki toliko napredovalo, biti prekošeno. (Dobro! na desni.)

Vsi predgovorniki so tožili, da vlada nemce v Avstriji popolnem prezira, da žali njih čuti, pa niso naveli ni enega čina kot razlog. Sklicujejo se v tem oziru na prepoved zmaginih svečanosti. Če se pa sklicuje na to, da je bila v Lvovu razsvitljava po dozdevni francoski zmagi, opomnim, da se je 18. avgusta razsvitljevalo brez dogovora, ko je prišla vest o francoski zmagi pri Gravelotte in da je mogoče, ka so nekteri zbog te zmago, drugi pa razsvitljevali ker je bil god Nj. Veličastva, cesarjev. (Splošna veselost.) Prošnja pri gosposki napraviti obhod z glasbo, je bila ovržena, in ko se je to le zgodilo, so se dotični kaznovali zaporom in globo.

Vidite, gospoda moja, mera je enaka, tam kakor pri nas. (Veselost na desni.)

Ne morem Vam (obrnem k levici) jemati za zlo, da veselo nazdravljate zedinenje Nemčije. Tudi jaz to dogodbo veselo nazdravljam, ker mislim, da se je s tim spolnila zahteva politične potrebe. Le z načinom, kterim se je dovršilo, se ne spoprijaznim, ta način je popolnem nasproten svobodni odločbi narodov, gotovim ozirom na lojalnost za gotove pravice, za gotove dolžnosti, katerih mora biti mari nemcem, kolikor jih je izven nemških mej in ravno v tem slednjem oziru me obhaja časi tužna slutnja, kedar čujem govoriti o razmerah, ki naj nastopijo mej nemci v Avstriji in Nemčijo.

Zato odobravam popolnem postopanje vlade, da se poslužuje gledé nemških razmer najskerajneje opreznosti; da bi bila pa sedanja vlada nemce v najsrečnejih, najsve-tejših čutih žalila le za las, ali da bi bila kazala, ka to namerava, o tem ni sledu ni. Odličien govornik je včeraj slikal grehoto ministerstva tako kričečimi barvami, da se mi je zdélo, ka ne more inače končati nego besedami pesnika: „Pa vendar groz narhujši glava, je v blodnji mnenja ministerski predsednik sam.“ (Veselost na desni.) „Kaj pa je storil ministerski predsednik? Spravo s Čehi skuša narediti. To bi morali gospodje z one strani zbornice tudi storiti, da so res seli miru, kakor trdé. Pa zakaj črté gospodje tako grozovito spravo s Čehi? Pravijo, ka pelje k federaciji. Ako se ta smatra kot največa groznost v Avstriji, moram reči, da tako mnenje izvira iz popolnega nepoznanja dejanskih razmer v Avstriji. Preziranje je duševnega gibanja, ki že nekoliko desetletij veje nad družino evropskih narodov, ki bo v teku časa vzročila najogromnejše premembe v upravah evropskih držav.

To duševno gibanje ima svoj izvor v razvitku ideje narodnosti, ktere nobena sila na svetu ne bo vkrotila ali zazibala v nekdane trdo spanje. To je istinit naraven zakon, in kedar vlada naraven zakon, ne pomaga vse človeško natezanje njemu nasproti nič. Ta naraven zakon je Savojo pridružil Franciji, zedinil Italijo, zedinil Nemčijo in bo dovršil najskačnejše doslednosti vse državne oblike evropske v tem smislu predružačil. Ko se enkrat človeštvo zavzame za gotovo idejo, mora v tem oziru tudi biti zadovoljeno.

Ako je tako, potem bi bilo to česar se toliko bojite, le preemba oblike, bistvenost bi ostala nepremena. Eden izmed gosp. predgovornikov je pa denes že rekel, ka ne gre za obliko, ampak le za bistvenost. Taka je, gospoda moja! Pa v Vaši (obrnen k levi) večini vidim, da hočete bistvenost žrtvovati za obliko in sicer takim načinom, da bi mnogi zastopaje ga, mogli vsklikniti: Da, Avstrija je poginila, pa vršilo se je to popolnem pravilno, prav po ustavnem potu. (Velika veselost in priznanje na desni.) Mi se s takovim mnenjem ne strinjamo, in ker je vlada našega mnenja, ji hočemo dati vsa mogoča sredstva, da bo v stanji nastop takega dogodka preprečiti.

Oziraje se na to, kar je častit predgovornik govoril o Dombrovskem nam je jako žal, da se je naš rojak mešal v zadeve, kterih bi se bil moral izogibati. (Veselost na levi.) Ni mi znano, da ni bil morebiti napačnega mnenja, ka zastopa visoko, blago idejo.

To pa za gotovo vem, ker sem govoril z dotičnim posredovalcem, da so mu za izdajo Pariza ponujali milijone, kar je zaničevaje odbil; da je končno branivši morebiti po svojem menji plemenit uxor, se hrabro bojeval in našel smrt.

Tudi nočem, gospoda moja, zbog tega, ker je bil Traupmann nemec in nenavadno smrt storil, iz tega slabo sklepati o značaji nemcev (Dobro, dobro! na levi), ker se mi zdi nedopustljivo in nespodobno, kakoršne koli zmote posameznih očitati celim narodom.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 6. junija. [Izv. dop.] Ravnatelj deželni dobrodelnih naprav dr. pl. Stöckl se je odpoval. On je bil sicer Nemec, ustavovernež, ali kot ravnatelj in kot uradnik stoječ v službi dež. odbora je uradoval v slovenščini. Ako tudi ni sam toliko zmožen, da bi bili vsi slovenski stavki izpod njegovega peresa tekli, je vendar skrbel za to, da se je na vsak dopis v pravilni slovenščini odgovorilo. Na njegovo mesto je imenovan za začasnega ravnatelja Dr. Valenta. Svet pravi, da je narodnjak, temu jaz nočem oporekati, saj

je naročnik „Slovenskega Naroda“ in je tudi v ljubljansko čitalnico vpisan, kar posebno poslednje, drže nekterniki za merilo narodnega prepričanja. O njegovem političnem značaju nočem dvomiti, ali tega ne morem zamolčati, da je Stöckl — nemec uradoval slovenski, narodnjak Valenta pa nemški. Zadnjega prva okrožnica, s katero se je napovedal podložnemu osebji je bila nemška, in tako gre na dalje. Sploh se že iz Vašega lista vidi, da se nemci, ako se jim zaukaže pravičnost nasproti narodnosti, zahtevi rajši podvržejo, kakor naši odpadniki in psevdonarodnjaki, kterim je lastna prokleta zanikernost. Če pride slovenska kuharica v Gradec in je tam le pol leta pri nemški rodbini v službi, uči že otroke nemščine in ima prednost pred koleginjo kavkajočo gorenjo-štajerski; dr. Valenta pa je že na Slovenskem od anno nekda, ali nemščina mu je le „geläufiger.“

V vaši uradniški spovednici iz Ljubljane niste podali kakovosti zdravnikov v deželni bolnišnici. Ravnatelj dr. Valenta smo opisali; primarij dr. Fux, nemec ima tako majhen slovensk verbarium, kolikor prstov na nogah in rokah. Bolniki pravijo, da se morajo vsigdar smijati, kedar hoče on s kom govoriti. Eden mi je pravil, da je njegovo govorjenje tako, kakor nekega padarja v Vitanji, ki vpraša vsakega k njemu prišlega bolnika: Prse pik? trebuh bum? maš stol? Dr. Keesbacher, hud nasprotnik, piše in govori bolje slovenski, kakor veliko udov ljubljanske čitalnice. Sekundariji: dr. Pavlič, narodnjak, govori slovenski in tudi piše. Dr. Ambrožič tudi narodnjak govori in piše slovenski. Dr. Samec se je preselil v Kamnik, govori in piše izvrstno slovenski.

Iz Gorenjskega, 4. junija. [Izv. dop.] (O slovensko-nemških (!) ljudskih šolah na Kranjskem.) Vladino sporočilo o kranjskem ljudskem šolstvu v letu 1870. pravi med drugim, da je bilo to leto na Kranjskem 168 slovenskih, 21 nemških in 58 slovensko-nemških ljudskih šol. Nad čisto slovenskimi in čisto nemškimi šolami se ne spodikam. Ne morem pa umeti, kje je vlada našela 58 slovensko-nemških šol. Po učnem jeziku jih je razdelila na 3 razrede, a šol z učnim jezikom nemškim in slovenskim ne morem jaz naštet niti 20. Na glavnih šolah se je pač še minulo leto rabil nekoliko tudi nemški jezik za učni jezik; sicer mi je pa komaj 5 šol znanih, na kterih bi se zraven slovenskega govoril tudi nemški jezik.

Nekaj šol — toda ne 58 — je pač bilo v omenjenem letu na Kranjskem, da se je v njih po 2 do 3 ure na teden tudi v nemškem branji podučevalo, pa takih šol ne moremo razumno imenovati slovensko-nemške.

Sicer bi naše gimnazije morali zvati „nemško-latinsko-grško-slovenske“ srednje šole, in vendar je v njih žalibog le nemški jezik učni jezik.

Ne vem, ali so v Ljubljani pri dotični šolski gosposki onih 58 šol iz nevednosti tako krstili, ali pa iz tega namena, da bi občinstvo mislilo, da se po kranjskih ljudskih šolah še vedno — nemškutari. Pa naj se piše, kar je drago; kranjske ljudske šole so vendar sedaj osnovane na narodni podlagi. In kar je še ostalo pomanjkljivega, to bodo rodoljubni kranjski učitelji kmalo popravili, kajti oni uživajo pod novimi nadzorništvi v tej zadevi popolno svobodo. Njih dolžnost pa je tudi, da to svobodo porabijo narodu v korist.

Iz Grajske vasi, konec maja. [Izv. dop.] Kako štajerski deželni odbor razume ravnopravnost in kako krvavo potrebno je, da se Slovenci odcepimo od Nemcev, kteri nam ne privoščijo ni ene pravice, kaže naslednji dogodjaj: Naše občinsko predstojništvo je prejelo 1. aprila t. l. od deželnega odbora štajerskega nemški zaukaz zarad pobiranja šolnine menda, kterega smo pa poslali nazaj s naslednjim pismom:

Štev. 57.

Slavni deželni odbor!

Priviti dopis je nam nerazumljiv. Za takega ne moremo nobene odgovornosti prevzeti. Zategadelj se nazaj pošilja. Ponižao prosim, da slovensko nam razumljivo pisano pošiljati blagovolite.

Občinski urad Grajska vas, dne 1. aprila 1871.

(L. S.) Šorn l. r., župan.

Na to vlogo smo prejeli od okrajnega glavarstva v Celji dne 24. maja t. l. ta-le odlok:

Štev. 3520.

Županstvu Grajska ves!

Ker se je prigodilo, da je županstvo s poročilom 1. aprila, št. 57, razpis deželnega odbora 22. marca 1871, št. 2403, zarad tega nazaj poslalo, ko je taisti v nemškem jeziku sestavljen, me je deželni odbor naprosil, županstvu omeniti, da je uradni jezik štajerskega deželnega odbora nemški, da se tega jezika v vseh opravičnih spisih poslužuje, makar so taisti na italijanske, ogerske, hrvaške ali gališke oblasti ali skupšine napisani, da je tudi vsakega štajarskega občinskega zastopa dolžnost nemške spise deželnega odbora sprejemati, da se taisti, ako bi nerazumljivi bili, od priprave osebe prestavit imajo, in da po tem takem deželni odbor ne bode spoznal, da županstvo spisa, kteri se nazaj pošlje, ni dobilo. Torej pošljem še enkrat omenjeni spis, kterega županstvo ni hotelo sprejeti, in tirjam, da se taisto po prosilnem pismu deželnega odbora ravna, inace bode samo krivo, ako neugodni na-

Listek.

Dubenske pogodbe.

(Poljski spisal Ign. Kraszevski, poslov. L. G. Podgoričan.)
(Dalje.)

Še en voz; ta je blaten tako, da ga jedva poznaš, da je nekemu grofu last; kočija je stara, a služništvo na njej, to je v novejši obleki; nekov blede obraz se ozira skozi okno: pan grof v oguljenem dedovnem kožuhu se pelje priklanjat tistim, kterim svojega dolga ne more plačati. Drago je najel velik dom, pogodbe mu predpostni čas vzemo nekoliko deset tisoč, plača nobenemu posojniku ne, ne zna pa tudi ne, zakaj ga ne puste domu iti. „Ljubi Telembsi!“ — omeni svojemu pooblaščenču, „pobotaj se z njimi, samo zato, da mi ne bodo zmerom na glavi.“

„Moralo bi se jim plačati.“

„Mauvais plaisant! plačati, quand on n'a pas le sou.“

„Kakih deset blezu imam še —“

„Taisez vous donc — naposled še kdo drug izve to, zmerom ti je to na jezici, saj vendar sam tudi moram živeti, pogodi se novič z njimi: ali jih utješi, ali pa jim duri zakleni pred nosom.“

„A vsaj, velemogočni gospod, ta uboga udova —“

„Vous la protégez! Telembsi! ne mara ima kakovo hčer, ali kali? zmerom mi o njej bučiš v uho. C'est impossible!“

„Ali jo še glad umori naposled.“

„Mar naj jaz za lakoto umrjem zaradi nje?“

„Saj to nej tako veliko.“

„C'est impossible, včeraj sem pet sto rumenjakov zaigral v Peklu, a ko bi ne — saj ne morem mirovati, dokler ne priigram povračila.“

„Udovica — ali joče, jasni pan, velemogočni gospod, ali preklinja.“

„Vous êtes dur, Telembsi! Jaz tudi plačam, kaj bi še rad? tudi jaz jočem, tudi jaz preklinjam, enfin, zato si poverjenec, pour faire mes affaires.“

„Resnica, ali bezi potrebnih novcev in brezi vere —“

„Ali bi za nos rad vodil me? saj jaz tudi nimam slame v glavi! hm, hm! Dolgovi! dolgovi! Ali so pa to moji dolgovi? saj so mojega očeta! Rien n'empêche; če utegnem jaz plačati, to le z milosti, na spomin.“

„Ali jasni velemogočni gospod ne plača!“

„Que voulez vous? Nobenkrat me ne umeje! saj ne tajim, da sem dolžnik.“

„Kaj je do tega?“

„Smešen človek si ti, Telembsi! gotovo dobodo kedaj vse, ko hitro —“

„Kedaj, jasni, mogočni gospod, kaj naj jim bode povedal?“

„Kar hočeš — da dobodem — čakam gotove

dedšine, cette vieille, qui ne meurt jamais! Morebiti se tudi bogato oženim —“

„Torej bi se moralo kolikor toliko, vsaj nekoliko, vsaj mrvico plačati.“

„I nu, pa plati, ker se tako mudi ti! Na, dva tisoč rubljev, nadejam se, da je še preveč to.“

„Na pogodbo za trikrat sto —“

„Dosti, dosti, ne utegnem, ne zavijaj mi vratu.“

Gledi, bralec, nova Varšavska kočija, živ žrebec je pred njo; kazno je, da je neki mlad zakon pripejal se na veselico. Ali je aristokratičen? ali ga na dobrem glasu ima občinstvo? Ne znam, po imeni sodim in menim, da ga ne zaničuje, po vnenjosti se vidi da je denaren! Ils seront bien venus! A kader se pokažeta soproga in nje družnik? —

Le čujte, kaj ljud govori, ko hitro sta prišla iz salona. —

„Kakov smešen človek! mais c'est à en mourir! ali si videl, kako se priklanja? kako pleše mazurko?“

„Et la dame?“

„Très comme il faut.“

„Elle est des nôtres.“

„Kolika kvar, ker je mož povsodi za petami jej!“

„Največa kvar je to, ker je tako vrlo omikana: ali kaj, morala ga je vzeti, zato ker je tako imovit. Mais il m'a bien l'air d'un paysan enrichi.“

„A Kastelanec? zgodovinsko ime!“

sledki nastanejo. — Naj županstvo priložen prijemi list z vračajočo se pošto semkaj pošlje.

V Celji, 30. aprila 1871.

Za c. k. okrajnega glavarja:

Dr. Wagner.

Kaj je tedaj početi? C. k. namestnika v Gradcu nam je začela dopisovati slovenski, okrajno glavarstvo in okrajni odbor smo prisilili k slovenskemu uradovanju s tem, da smo vse nerazumljivo nazaj poslali, le trmoglavi deželni odbor nam žuga kaznijo, ako ne sprejmemo nam nerazumljivih dopisov.

Potem pa se čudijo, da se hočemo znebiti tega nemškega trinoštva, potem pa se hvalijo, ka živimo v 19. stoletji, potem se jezé, ako trdimo, da je pri Nemcih pravica le krivica. To postopanje kaže zopet samovoljo in trmo deželnega odbora, ki bi samo enim jezika zmožnim uradnikom lahko preprečil enake dogodbe nam in sebi na korist.

Politični razgled.

V notranji avstrijski politiki se po omejenem propadu ustavovercev pri debati gledé državne proračuna ni nič važnega dogodilo. Vsi listi, federalistični in ustavoverni ugibajo, kakova bo prihodnja politika grofa Hohenwarta in nekteri že vedo pripovedovati, da se bo federalistična sistema tako dovršila, da ostanejo samo deželni zbori in delegacije, državni zbor pa odpade, da se pa bodo v delegacije na Dunaj pošiljali neposredno poslanci itd. Koliko na tej dozdevi resnice, bo prihodnost učila.

Vstavoverna društva po Avstriji sklepajo resolucije, v katerih se izreka ustavoverni manjini priznanje, odpadnikom pa nezaupanje.

V Gradcu je vlada razpustila tamošnje izobraževalno društvo delavcev zaradi državi nevarnih namenov. Vsled tega so delalci napravili 5., 6., in 7. t. m. velike demonstracije, ktere so morali vojaki razgnati. Veliko delavcev, ki so kalili mir, se je zaprlo, vsled tega je nastal potreben strah in — mir.

Na Francoskem se notranje razmere kaj počasi jasijo. Republikanci se bojé, da se ne bi dala prilika princem Orleanskim na novo se polastiti vlade in vpeljati monarhijo, zategadel hoté predlagati v zbornici, da se pooblastila Thiers-u podaljšajo. Kako Thiers sam o državni obliki francoske misli, je nedavno izrekel rekoč med drugimi: „Revolucija se pri nas ne sme vsaj 20 let ponoviti; edino le republikanska oblika v državi nas utegne rešiti . . . Le z republiko in v njej se vrne mir na ulice, red v denarstvene zadeve,

moč naše vojske in nada, da stopimo zopet na namdojstojno mesto pred svet. Temu namenu posvečujem svojo zadnjo mujo, ta bo dika mojega življenja in krona moje sive starosti.“

Parizki dopisnik v „Times“ piše izvanredne zanimivosti o organizaciji društva „Internationale“, ktero šteje že 2.500.000 udov, ima svoj glavni sedež v Londonu, in odrastli v Ameriki. Vsaka dežela je oddelek te asocijacije i. t. d. Ker razen tega ogromnega društva še druga društva z enakimi nameni obstojé, kakor Fenijanci, Marijani, drugovi republike v Lyon-u in Marseille-u, mnoga tajna društva v Rusiji in Poljskem in Karbonari, je razvidno, ka bo prej ali slej socijalno-komunistično vprašanje zavzimalo pozornost Evrope.

Ruski car je došel v Berlin in bil slovesno sprejet.

Vojska med Rusijo in Kivo je prenehala.

Razne stvari.

* (Iz piti zrelosti) se bodo vršili na srednjih šolah na Štajerskem, Kranjskem in Koroškem v naslednjem redu: na gimnaziji v Mariboru 10. julija; na realni gimnaziji v Novem mestu 15. julija; na državni gimnaziji v Gradcu 19. julija; na viši realki v Celovcu 24. julija; na drugi državni gimnaziji v Gradcu 26. julija; na gimnaziji v Celovcu in viši realki v Ljubljani 28. julija; na deželni viši realki v Gradcu 31. julija; na gimnaziji v Ljubljani 3. avgusta; na gimnaziji v Celji 11. avgusta.

—č. (Vseslovansko) „dobrotvoriteljno“ društvo v Peterburgu je sklenilo — kakor se v ruskih novinah bere — pristopiti v zvezo s slovensko „Matico“ v Ljubljani in z drugimi slovanskimi enakimi zavodi, ter pristopiti k njim kot ustanovni ud. — Veseli bomo, ako nam bogatejši naši slovanski bratje ne samo z beseduo vzajemnostjo nego tudi z djanjem literaturo podpirajo.

—č. (En nemški „poštenjak“) kakor je videti, oblizan s kulturo, je izdal na Dunaji brošuro k slovanskem vprašanju. On piše o nas Slovencih v tem-le nemško-fanatično surovem tonu: „Arbeitslust macht diese Menschen (Slovence namreč) zu gesuchten, Eigensinn und Störrigkeit zu unangenehmen Dienern im Süden Oesterreichs. Der Slovene verwerthet die erstere Eigenschaft, wie der Schweizer seine Kriegslust, der Böhme sein musikalisches Talent. Die slovenische Sprache ist ein Mixtum compositum von verhunzten deutschen, südslavischen und italienischen Worten, gleich dieser, ihre Sitten, Gebräuche, Kleidung. Halb-

suboparni razgovori, presedajo ti neslastna jedila in neprebavljiva, — mrzi se ti sumljiva srčnost: tudi tu ne strpiš. Kaj tedaj? najboljšé, da ostaneš doma meju svojimi ljudmi.

Ali, bralec, gledi, tam-le drdra voziček s pana S . . . iča kožjekom, napolnjenim z različnimi zavetki novih kart in s krabico starih novcev.

On-le gospod v kočiji se pelje v Dubno samo na veselije, to se mu bere na obrazu, ker — ko hitro je zagledal mesto, takoj se mu je razvedril obraz. Ta gotovo nekoliko tisoč pelje s seboj, kaka dva pa si izposodi, a vse to v malih tednih zapravi v mestu! Čudovito!

Gledi, pelje se nama naproti voziček uboge udo vice, ki se vsako leto se solznimi očmi v Dubno pripelje po novce, dolžan jih je nekov pan grof, od ktere nikoli ne dobode nič. — Gledi, nje konja stojita na trgu, kajti nejma za čem iti v gostilnico; sama spi na vozičku — zajokana, ovenela, strhla, zastarela od sammega pomanjkanija. A nej še dolgo časa tega, ko se je jasni, velempogojni g. grof vklanjal jej, zato ker je sto tisoč goldinarjev — vse njeno imenije na posodo vzal od nje. Zdaj pa jo pritiskajo za duri.

O, da vendar te ženske kletva groma ne izvabi iz nebes na vraga! morebiti nej več nevaren lupežem in hudodejcem!

(Dalje prih.)

beleckt von deutscher Kultur haben sie ihre nationalen Eigenthümlichkeiten vielfach aufgegeben. Sie bilden kein angenehmes Mischmasch von slavischem und deutschem Wesen. Unberechtigt daher in jeder Beziehung ist die Rolle, die sie usurpiren, komisch wirkt diese Grossmannsucht, dies Aufblähen des Frosches zum — in der Fabel, itd.

* („Tagblatt“) se vsled „zadnjih besed gosp. barona Konrada“ tako repenči, kakor človek, kteremu se stopi na kurja očesa, in da ima „Tagblatt“ tacih v izobilji, kaže sam s svojo abotno polemiko. Ne zanika namreč nikako izrek Konradov g. Guttmann nasproti, ampak pravi, ka je odgovor opominjal sicer res na narodno večino, vendar pa se glasil inace, nego v našem listu. To nam zadostuje, faktum je tedaj po Tagblattu samem priznan, nekoliko besed več ali manj kaj to dé, da je le misel konstatovana. Gledé odgovora dr. Bleiweis-u nasproti, pravi Tagblatt, da je bil „sehr verklausulirt“, zakaj nam ne pove kako? Naj pové g. Dežman odgovor, kakor ga je obdržal v spominu, potem se bode vsakako razvidelo, pri čem smo. Da bi pa mi kterikoli izrek Konradov smatrali kot „Anerkennungsdiplom“, to mora Tagblatt še le dokazati, marveč so „zadnje besede“ le znamenje časa, kajti narekovala je Konradu omenjeni izrek le denešnja politična situacija, nikakor pa ne srce ali prepričanje. To je bila le hitra prememba v političnem mišljenji, kakoršna je le pri političnih uradnikih in — pri g. Dežmanu mogoča. Ako Tagblatt še pristavlja, ka je to znamenje, da so se taki pisarji (kakor mi) še malo med svetom pomikali, se je s tem sam po nosu udaril, kajti kolikor nam znano se Tagblattovi učenjaki še tudi niso okolo sveta vozili, ako pa z besedo „Welt“ cika na gladki „parkét“, tedaj opomnimo samo na to, da za Dežmana, kedar se prikaže na parketu, velja izraz, ktere ga je že sam uporabljeval, namreč: „Um stilles Beileid wird gebeten.“ Kar se slednjič tiče priporočila „Olikanega Slovenca“ vrši naše mnenje v tem, da, ako v omenjeni knjigi sploh še treba kacega dostavka, bi to vsakako moralo biti poglavje o obrutih svinjah in dotičnih stvoriteljih. Sicer bomo pa g. Dežmanu jako hvaležni, ako nam dokaže, da Konradove „zadnje besede“, kakor smo jih mi priobčili, nasprotujejo navadnim oblikam dvorljivosti.

—č. (Iz Krapine) se piše hrvatskemu „Branku“, da se ondukajšno prebivalstvo po srečnih volitvah najbolj zanima o „štajersko-zagorski železnici“, ki bi materialno stanje hrvatskega Zagorja povzdignila in na drugi strani slovenskemu Štajerju tudi na veliko korist bila. — Ministerstvo trgovine je dogovorno z ogerskim ministerstvom dalo dovoljenje za tehnična prva dela gg. Prašnikarju, Martinu Hočevanju in Volfu Johemu. Železnica bi imela pri Knittelfeldu iz Rudolfove proge stopiti, doteknila bi se v Zbelovi (Plankenstein) južne železnice, in bi se v Stubici ali Zaprešiču z varaždinsko-zaprešičko progo zedinila. Govori se pa, da hoče to društvo na strani pustiti Rogatec, Krapino, Radboj, Komor, Sv. Križ in vse Zagorje. Zato so se bili zbrali 8. maja na poziv g. Krišpera hrvatski in sloveno-štajerski veljaki (po imenu Alf. Windischgrätz, grofje: Palfy, Šlipenbach, Oršič in drugi) ter odbrali en hrvatski in en štajerski odbor, ki imata delati na to, da se gori imenovani kraji ne puste na strani. Ta dva odbora imata v tem smislu tudi napraviti peticije na državni zbor, na hrvatski sabor in na ogerski zbor.

* (Gg. dopisnikom), ki zlasti zadnji čas često uporabljajo naš list za dopise in telegrame v „Presse“, „Wanderer“ in „Tagespresse“ stavimo v izgled dopisnika v „N. fr. Presse“ in „Tagespost“, ktera sicer tudi naš list rabita a vendar vsigdar povesta vir. Nekoliko treba vendar časnikarske običaje jemati v poštev, saj zbog tega ne bode manj vrst in vrstic.

* (Kot dodatek) k uradniški spovednici iz Ljubljane se nam poroča, da so pri tamošnji tovarni za duhan nameščeni uradniki, ki so slovenskega jezika popolnem nezmožni. Ker je velika večina delavk slovenskih, po našem priprostem mnenji ta razmera nikakor poslovanja ne pospešuje. —

„Toda šlévac je.“

„Tedaj ti je ljubši celó S . . . ski sè svojimi prismojenimi navadami, s tistimi zahtevami, do čudovitega veljanstva, é t a n t o n n e s a i t d' o ù !

„Vendar-le nam je vsem po všeči.“

„Kaj bi neki — il est si riche!“ —

„A D—ski?“

„Kočkodan (strašelj) sè svojo gospo Dobrodziejko.“

„Ali zgodovinsko ime!“

„Torej je zató po všeči, sicer pak . . .“

Nekateri ljudje so svetu po všeči vsled svojega imena, nekteri zaradi množnega društva; ti posebno vsled bogastva, ti pa zaradi nenavadne omike; nekteri so po godi zató, ker so srčni, nekteri pa za tega delj, ker so hladni, a vsem, kader so vrata zaprli za seboj, posmehujó se jim ljudje. Ta viša družčina, v ktero se slučajno vmesí človek, zato da bi laže dihal vnjej, ker se čuti meju dobro omikanimi ljudmi, — kako nehvaležno te ta družba plačuje za korak čez svoj prag! Čut ponižanija in slutnja zasmehovanija, to jenje cena. V tej družini se ne moreš zanašati na smeh, na objetje ali vljudno pozdravljenje; še da bi se ozrl, ne smeš upati ne, zato ne, da se ne vjameš sè strmogledim okom, bojiš se celo poštenega šepetanija, ktere ga radi raznašajo in grozé se udje mu takega društva.

Ozri se v drugo okrožije: davi te glasne družčine tobak, duši plemškega bratrstva tobakov dim, nagaja ti nepremagljiva zatuhlost — gabi se ti lenoba, gnjusijo

Za Tomšičev spominek:

Prenesek . . . 302 gld. — kr.	
Iz Brežčev po gosp. Ivanu Tanšku nabrano:	
Gospa Holinger Neža, posestnica . . .	3 gld. — kr.
Gosp. Kolenc Juri, posestnik . . .	2 " — "
" Gajšek Janez, kaplan . . .	2 " — "
" Mraz Karl, posestnik . . .	3 " — "
" Rom Jožef, oskrbnik . . .	2 " — "
" Linsler Ignacij, posestnik . . .	2 " — "
" Budešinski Karel, zemljemerec . . .	2 " — "
" dr. Srebre Gvidon odvetnik . . .	10 " — "
" Tanšek Ivan, koncipijent . . .	5 " — "
" Kavčič Jakob, knjigovodja . . .	2 " — "
" Lavrenčak Šimen, uradnik . . .	1 " — "
" Lavrenčak Viktor, uradnik . . .	— " 50 "
Iz Metlike, nabrano po gosp. Antonu Navratilu z naslovom „Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača“:	
Gosp. Her . . .	2 gld. — kr.
" Ulepič . . .	1 " — "
" Čeh . . .	1 " — "
" Gratzler . . .	1 " — "
" Gustin . . .	3 " — "
Gospa Gustinova . . .	2 " — "
Gosp. Aleš, dekan . . .	2 " — "
" Furlan . . .	1 " — "
" Gangl L. . .	1 " — "
" Jutraš in g. J. . .	1 " — "
" J. . .	— " 50 "
" J. . .	— " 50 "
" Anton Navratil . . .	3 " 50 "
" En brat Čeh . . .	1 " — "
Gosp. France Divjak, koncipijent v Mariboru . . .	2 " — "
Odbor v Šmarji je nabral:	
Gosp. dr. J. N. Orozelj, odvetnik . . .	10 gld. — kr.
" M. Ivanc, dekan . . .	2 " — "
" A. Kartin, trgovec . . .	5 " — "
" R. Tanšič, . . .	2 " — "
" J. Lenart, kaplan . . .	2 " — "
" R. Repotočnik, kaplan . . .	1 " — "
" Henrik Thurn, c. k. adjunkt . . .	2 " — "
" A. Vostri, zdravnik . . .	1 " — "
" Franc Wolf iz Mengiša . . .	5 " — "
" Fr. Ferenčak, župnik v Kostivnici . . .	3 " — "
" J. Kolarič, kaplan . . .	2 " — "
" J. Einsiedler, župnik v Zibiki . . .	2 " — "
" J. Kočvar, kaplan pri sv. Križu . . .	2 " — "
" J. Masten, kaplan na Sladki gori . . .	2 " — "
" P. Dobovišek iz Žusem-a . . .	1 " — "
" M. Plešnik, kaplan pri sv. Petru . . .	2 " — "
" N. Dobovišek iz Žusem-a . . .	1 " — "
" M. Lorber v Šmarji . . .	— " 50 "
" Ivan Lorber v Šmarji . . .	— " 50 "
" Miha Verh iz sv. Petra . . .	— " 50 "
" Mihael Kuder, posestnik na Slivnici . . .	1 " — "
" Jož. Goleš, župan pri sv. Vitu . . .	— " 50 "
" J. Povoden, c. k. davkar v Šmarji . . .	2 " — "
" A. Nagi . . .	2 " — "
" J. Anderlhub, župan . . .	2 " — "
" E. Novak, c. k. kontrolor . . .	2 " — "
" Jakob Vilar, trgovec v Pudobu pri Rakeku . . .	1 " — "
" Franjo Padar v Pudobu . . .	1 " — "
Skup . . . 417 gld. 50 kr	

Vinograjška posestva.

v srenji Gabernik hiš. št. 2, 13, 14, katero ima 23 oral zemljišča, in ono v Kolperku, hiš. št. 20, katero ima okolo 6 oral zemljišča, oboje poleg gorénje Pulskeve okraja slovenje - bistriškega, se prostovoljno prodaja, ali pa tudi zamenj za hišo v mestu Mariboru ali Gradcu. Natančneje se izvé pri lastnikih

Pavl in Amalia Mihelak

(2) h. št. 101 v magdalenskem predmestju v Mariboru.

Za kilove in pretrgane.

Mazilo za kile od **G. Sturzenegger-a** v Herisau-u v Švici si je vsled posebnega vspeha zoper kile, trut ali matrnico in zlato žilo pridobilo mnogostransko hvalo. Veliko spričeval potrjuje popolno ozdravljenje celo pri zastaranih slučajih. Na frankovana vprašanja se pošlje navod za rabo zastonj. — Dobi se v lončkih po 3 gld. 20 kr. a. v., ali pri iznajdniku samem, ali pri gosp. **Jos. Weiss-u**, Mohrenapotheke Tuchlauben Nr. 27 na Dunaji.

(4)

Rothschild & Comp.

Opernring, 21

Dunaj.

Nove najugodnije

igralne družbe

z dobitki od

gold. 300.000, 250.000, 220.000, 200.000, 150.000, 140.000, 100.000, 70.000, 50.000, 25.000 itd.

na 20 c. k. avstrijskih srečk od l. 1864, Kolekovan svotin list velja gld. 8 kot prva svota; na 20 kralj. ogerskih državnih srečk, Kolekovan svotin list velja gld. 6 kot prva svota; na 20 ces. turških srečk, Kolekovan svotin list velja gld. 6 kot prva svota; na 40 vojvod. Braunschweig-skih srečk, Kolekovan svotin list velja gld. 5 kot prva svota;

Za vse srečkanje veljaven
20ti delež na državne srečke od l. 1864 po 8 gld. eden — 9 po gld. 70 — 20 po gld. 150.
20ti delež na kraljevske ogerske srečke po 7 gld. eden — 6 po gld. 40 — 20 po gld. 130.
20ti delež na petne srečk od leta 1839 po gld. 10 eden — 10 po gld. 95 — 20 po gld. 185.

Promesse za vsako srečkanje.

Naročila za c. k. borso se proti gotovini ali primernemu naznanilu kar nar boljše izvršujejo.

Kupovanje in prodaja državnih papirov, srečk, banknih, železniških in obrtnijskih delnic.

Načrti, pregledi in listine srečkanja zastonj.

Rothschild & Comp.

(10) na Dunaji, Opernring 21.

V Metliki na Kranjskem

je razpisana služba občinskega tajnika z letno plačo 350 gld.

Prosilci morajo biti popolnem izurjeni v kancelijskem in denarstvenem poslu, tako tudi v slovenskem kot uradnem jeziku, zraven pa v stanji položiti 500 gld. varščine.

Dotične prošnje se naj pošljejo na obč. predstojništvo mesta Metlike, najdalje do 25. junija t. l.

Županstvo v Metliki, 1. junija 1871. (1)

Dr. Maksimilijan Samec,

zdravnik v Kamniku,

stanuje v gostilnici pri Krištofu v prvem nadstropji.

(3)

Ponudite sreči roko!

250.000.

kot najviši dobitok ponuja najnovejše veliko žrebanje, katero je visoka vlada privolila in garantirala.

Potegnili se bodo samo dobitki in sicer po gotovem črtazu se bo v malih mesecih pri 7kratnem žrebanju 24900 dobitkov gotovo določilo, med temi so glavni dobitki po M. Crt. 250.000, 150.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, 12.000, 10.000, 8000, 6000, 5000, 3000, 10krat 2000, 156krat 1000, 206krat 500, 11.600krat 110 itd.

Prihodnje dobitno žrebanje te velike od države garantirane denarne igre je uradno določeno in se bo vršilo

že 21. junija 1871

in zanj velja

1 cela izvirna državna srečka le f. 4.

1 pol " " " f. 2.

1 četrt " " " f. 1.

ako se ta svota dopošlje v avstrijskih bankovcih.

Vsa naročila se takoj izvrše z največo skrbnostjo, in dobi vsakdo od nas izvirne državne srečke sam v roke.

Naročilom se petrební uradni črtazi gratis pridade in po vsakem žrebanju pošljemo svojim deležnikom brez naročila uradne liste.

Dobitki se pošteno plačajo pod državno garancijo, in se ali neposredno pošljajo ali po želji deležnikov izvršujejo po naših zvezah v vseh večih mestih Avstrije.

Naš debit je zmerom srečen in smo nedavno imeli med drugimi bistvenimi dobitki 3krat prvi glavni dobitok pri treh igrah vsled oficijelnih dokazov in smo jih našim deležnikom sami plačali.

Seveda se sme pri tako solidnem početju povsod gotovo računati na živo udeleževanje, torej naj se že zaradi bližnjega žrebanja vsa naročila brž ko brž pošljejo na

S. Steindecker & Comp.,

bankina in menjiška kupčija v **Hamburgu.**

Kupujejo in prodajajo se vsakojake državne obligacije, železniške akcije in posojilne srečke.

Da bi se nihče ne mogel motiti, izréčno pristavljamo, da ne bo nobenega enacega od države res garantiranega žrebanja pred zgorej uradno po črtazu odločenem žrebnem obroku, in da moremo vsem tirjavam kolikor mogoče ustreči, naj se izvolijo naročila na naše izvirne drž. srečke brž ko brž neposredno nam poslati. D. O. (3)

!! Kranjskim zidarjem !!

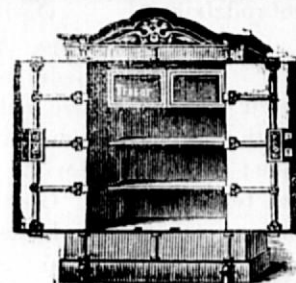
Viljem Treo,

stavbeni mojster v Ljubljani na kapucinskem predmestju, hišna št. 82,

jemlje pridne, delavne in marljive zidarje, posebno Gorenjce, za prav dobro plačo in dalje časa v delo.

Plača se ravna po storjenem delu, delo čez uro pa se plačuje posebno dobro in po povišani ceni tako, da si priden in delaven zidar zasluži po 1½ do 2 gld. na dan. (3)

Pri razstavi v Gradcu 1870. l. s zlato svetinjo nadarjena.

Prva štajarska c. kr. priv. tovarna (fabrika) ognja in vloma varnih

blagajnic (kas) za denar in pisma, miz za pisanje

Vincencij-a Kanduth-a v Gradcu,

tovarna: **Beethovenstrasse 21,**

priporoča svoje iz najboljšega štajarskega blaga, s ključavnicami po posebnih patentih, in najsolidneje dovršene izdelke, za katere je porok, po jako nižjani ceni.

Proti primernemu vplačilu na olajšanje p. n. občinstva tudi plačila na svote.

Izključljiva prodaja pri

Anton Körösi,

železninar, Griesgasse Nr. 10, v Gradcu.

(9)